

ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ ФЕСТИВАЛІВ МИСТЕЦТВ ІГОР ОЛІМПІАД

Сніжко Ю. А.

*викладач кафедри фізичної культури і спорту
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, Україна*

Відроджуючи Олімпійській ігри на сучасній основі, однією з основних задач, що ставив перед собою барон П'єр де Кубертен, було зміцнення союзу між спортом і мистецтвом. В цьому союзі він вбачав один з найефективніших засобів подолання розриву між фізичним і духовним світом людини, який все більше посилювався [2].

За ініціативи П. де Кубертена до програми Ігор Олімпіад 1912–1948 рр. входили конкурси мистецтв; митці, як і спортсмени боролись за олімпійські нагороди. Однак, через деякі організаційні питання, проблеми суддівства та обов'язкове для Ігор того часу дотримання учасниками принципу аматорства конкурси було виключено зі змагальної програми. З 1952 р. присутність мистецтва в Олімпійських іграх прийняло форму культурних виставок та фестивалів [1].

Аналіз офіційних звітів міст – організаторів Олімпійських ігор щодо планування та проведення олімпійських фестивалів мистецтв свідчить, що кожне місто мало власний підхід до постановки завдань та змісту культурно-освітніх заходів. Відповідно, і управління їх підготовкою та проведенням здійснювалось у різних форматах [3].

Дослідження дозволяють виділити централізований та децентралізований формати. Однак в складних системах, якими є діяльність оргкомітетів міст – організаторів олімпійських змагань, ступінь централізації, як правило, знаходиться між двома крайніми випадками чисто централізованого та децентралізованого управління та в різній мірі наближена то до одного, то до іншого «полосу» [3].

Умовно централізоване управління мало місце, коли за культурну програму відповідав ОКОІ. Яскравими прикладами його є діяльність ОКОІ у Мехіко, Мюнхені, Сеулі, Сіднеї та Лондоні. Централізований підхід передбачав реалізацію всіх процесів управління організацією та проведенням культурно-освітніх заходів єдиним органом, який розробляв стратегію, збирав інформацію про стан всіх об'єктів управління, здійснював її обробку та призначав власну керуючу команду кожному об'єкту.

До переваг такого підходу можна віднести: створення можливості реалізації глобально-оптимального управління проведенням культурно-освітніх заходів в цілому, оскільки кожен керуючий вплив здійснюється на підставі всієї інформації про систему; відносно просту реалізацію процесів інформаційної взаємодії керівників різних проектів; виключення необхідності у підготовці та узгодженні проміжних питань; достатньо легке коригування завдань, що мають реалізуватися, та процесів, які відбуваються; а також можливість внесення оперативних змін.

Основні недоліки централізованого підходу такі: необхідність для органу управління збирати та обробляти надзвичайно великі обсяги інформації; високі вимоги до надійності всіх елементів забезпечення організації та проведення фестивалів, бо неякісна робота одного з елементів призводить до зниження ефективності реалізації культурно-освітньої програми загалом; територіальна розрізненість об'єктів управління висуває високі вимоги до організації контролю та здійснення зв'язку.

В централізованому виді управління існує і так звана централізована розрізнена структура. Найяскравіший її приклад – державне управління, коли один або декілька державних органів контролювали процес побудови та реалізації культурної програми. Прикладом такої моделі були Ігри в Москві та Пекіні.

Ще одним підходом до організації централізованого управління є «приватне управління». Найяскравіші з них – фестивалі Ігор в Лос-Анджелесі та Атланті. Оргкомітет Лос-Анджелеських Ігор працював як приватна компанія та найняв зі спеціальних агентств співпродюсерів для розробки концепції та організації культурно-освітніх заходів. В цій структурі зберігаються всі якості та особливості централізованого управління: керуючий вплив на кожен об'єкт здійснюється на основі інформації про стан всієї сукупності об'єктів управління. Однак такий підхід не передбачає чіткої локалізації в єдиному керуючому органі. Основними перевагами є зниження вимог до функціональності кожного керуючого органу без зниження якості управління; узгодженість дій представників різних об'єктів управління. До недоліків відносять: складність синхронізації процесів обміну інформацією; труднощі коригування дій об'єктів управління; високу порівняно з чисто централізованим підходом собівартість здійснення управління.

«Децентралізоване», або «змішане», управління, що припускає розподіл функцій керівництва між окремими елементами складної системи, мало місце, коли олімпійські культурні обов'язки покладалися як на ОКОІ, так і на його партнерів: приватні та державні установи. Так, в Монреалі канадські провінції займалися проектуванням програм

мистецтв, а відділ культури ОКОІ відповідав за логістику. В Барселоні діяла спеціальна організація – «Олімпіада. Культура. Освіта. Мистецтво», яка одночасно була як «відокремленою» з власними функціями в структурі ОКОІ, так і представляла адміністративний комітет, що безпосередньо підпорядковувався державним органам управління.

Дослідження свідчать, що побудова системи з таким підходом можлива тільки в разі незалежності об'єктів управління за матеріальними, енергетичними, інформаційними та іншим ресурсами. Для здійснення керуючого впливу на кожний з них необхідна інформація лише про стан цього об'єкта і неважлива інформація про стан інших. Фактично децентралізована структура є сукупністю декількох незалежних систем, кожна з яких має свою інформаційну, алгоритмічну, технічну та інші бази.

Децентралізоване управління позбавлене багатьох недоліків централізованого. Однак, порівняно з централізованим, у децентралізованого наявні очевидні недоліки, до основних з яких можна віднести: різницю підходів до здійснення управління при однакових об'єктах; більш високу вартість системи управління; крім того, децентралізація може призвести до зниження якості управління.

Таким чином, культурно-освітні заходи, що відбуваються в рамках підготовки та проведення Олімпійських ігор, є повноцінною складовою сучасного олімпійського руху. Управління підготовкою та проведенням олімпійських фестивалів мистецтв здійснюється з урахуванням державного устрою національних традицій країни, в якій проходять Олімпійські ігри, мети та завдань, що ставить ОКОІ.

Література:

1. Булатова М. М. Олимпийские игры (1896–1972) / М. М. Булатова, С. Н. Бубка, В. Н. Платонов. К. : Олимп. лит., 2012. Т. 1. 496 с.
2. Garcia B. One hundred years of cultural programming within the Olympic Games (1912–2012): origins, evolution and projections. *Intern. J. of Cultural Policy*. November. 2008. № 4. P. 361–376.
3. Moragas M. Olympic cities and communication / M. Moragas, K. Chris // *Centred'Estudis Olímpics*. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona. 2005. – 16 p.